

s. 14 autor píše „Staročeský text je otištěn podle směrodatné edice, a sice v podobě hypotetického archetypu s minimálními změnami...“, na s. 16 se uvádí: „Latinský text představuje prakticky doslovný překlad staročeského originálu, téměř nic není přidáváno.“ Možná by bylo bývalo vhodné členění či seřazení úvodních pasáží na některých místech lépe promyslet. Tyto spíše drobné připomínky však nic nemění na skutečnosti, že předkládaná edice spolu s úvodními částmi přináší řadu nových a velmi zajímavých poznatků.

LIBUŠE SPÁČILOVÁ

Michael of Prague O.CART. De quatuor virtutibus cardinalibus pro eruditione principum (Book II-IV), ed. Raphael WITKOWSKI, Institut für Anglistik und Amerikanistik, Salzburg 2009
(= *Analecta Cartusiana* 6:2)

333 s., ISBN 978-3-902649-40-9

Kartuzián Michal Pražský je autorem jednoho z mála původních knížecích zrcadel sepsaných ve středověku na českém území. Jeho text má formu naučného dialogu mezi autorem Michalem a tázajícím se princem Ruprechtem. Badatelé měli zpravidla za to, že vzhledem k době sepsání (1387) šlo o Ruprechta II. Falckého či ještě pravděpodobněji jeho syna a nástupce Ruprechta III. Předpokládá se, že falckrabě rýnský nejspíše dílo objednal u vzdělaného kartuziána Michala, jenž byl autorem i dalších spisů. Bližší okolnosti vzniku textu knížecího zrcadla, které v podstatě neobsahuje bohemikální realie ani zmínky související s dobou a místem sepsání, není víceméně možné zrekonstruovat. Dílo lze zařadit mezi standardní knížecí zrcadla, autor pracuje především s obvyklými autoritami a čerpá inspiraci u klasiků tohoto žánru (Tomáš Akvinský, Jiljí Římský, Vilém z Peraldu). Jak naznačuje titul spisu, je v duchu obvyklého schématu rozděleno na čtyři knihy pojednávající o hlavních ctnostech panovníka: moudrosti, mírnosti, spravedlnosti a odvaze.

Edici latinského textu chystal již Bohuslav Balbín, ale kritické vydání v 50. letech 20. století připravil a až v roce 1972 publikoval George W. Storey, který zpřístupnil předmluvu a první knihu (O moudrosti). Nyní předložil edici zbylých tří knih polský badatel Rafał Witkowski, známý především jako odborník na řádové dějiny kar-

tuziánů ve střední Evropě. Jak osvětluje v úvodu k edici, měl možnost pracovat s poznámkami prvního vydavatele.

V rozsáhlém, anglicky psaném úvodu se Witkowski podrobně věnuje především dějinám pražské kartouzy zvané Zahrada Panny Marie, v níž osvědčuje rozhled a orientaci v dějinách českých kartuziánů. Představuje postupně základní data nedlouhé historie pražského řádového domu a také nejvýznamnější osobnosti, které zde působily. Bližší pozornost pochopitelně věnuje zejména životu a spisovatelské činnosti Michala Pražského.

K editovanému textu se Witkowski v úvodu, vyjma několika zmínek představujících rukopisy, dataci a identitu zadavatele, téměř nevyjadřuje, což je trochu škoda, protože tím uniká motivace některých editorových rozhodnutí. Zejména je otázkou, proč se rozhodl vydat zbytek díla pouze na základě dvou z pěti dochovaných rukopisů. Za základ vzal jeden ze dvou mnichovských manuskriptů, který nebyl žádným z badatelů považován za nejbližší původní podobě textu, za ten se považuje buď pražský uchovávaný v Knihovně metropolitní kapituly, nebo vatikánský, ke kterému Witkowski přihlíží a který byl původně součástí heidelberské knihovny rýnských falckrabat. Zbylé tři zachované opisy nejsou použity vůbec, přičemž tuto svou volbu editor nijak nekomentuje, což vzbuzuje trochu rozpaky. Edici doprovází užitečné rejstříky citací biblických a středověkých autorů.

Přes vznesené výhrady je nutno zdůraznit přínos edice, neboť umožní bližší seznámení s textem, jehož kontext a motivace vzniku odolává interpretaci historiků. V neposlední řadě zůstává nezodpovězena také otázka, kolik ze svého pozorování světa mimo kartouzu Michal Pražský, o kterém víme, že pěstoval styky s dalšími učenci v Českém království, zakomponoval do svého díla, a nakolik v něm můžeme hledat pojednání o druhé polovině 14. století.

VÁCLAV ŽŮREK